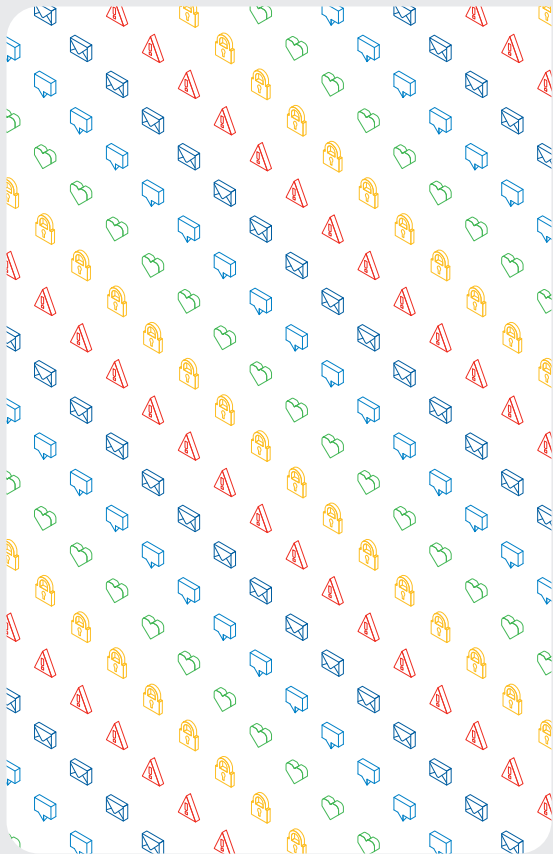

De Internet Helden.

Vooraf

Deze kaartenwaaier hoort bij de 'Toolkit voor ouders' van De InternetHelden en bevat opdrachten voor het hele gezin.

De thema's:

Eerst denken, dan delen – Leer wat je beter wel en niet online kunt delen.

Controleer of het waar is – Leer echt van nep te onderscheiden en om fraude te leren herkennen.

Bewaak wat van jezelf is – Leer hoe je je gegevens kunt beschermen door slim wachtwoordgebruik.

Wie goed doet, goed ontmoet – Leer dat het loont om aardig te zijn. Het respecteren van andermans privacy hoort daarbij.

Bij twijfel: praat erover – Waar kun je terecht bij problemen?

Op de achterkant van de meeste kaartjes staan oplossingen, hints of praktische tips.

Eerst denken, dan delen

Oké, niet oké of hangt ervan af

- Lees elke situatie hardop voor.
- Vraag elk gezinslid om een oordeel te geven:

● **oké** (delen is prima),

● **niet oké** (nooit doen)

● **hangt ervan af** (soms wel, soms niet)

- Vraag steeds om uit te leggen waarom dat oordeel wordt gegeven.

Kijk op de achterkant van het kaartje voor de oplossing.

Situatie 1

Het posten van een foto op social media van je beste vriend of vriendin die een rare bek trekt.

Geef aan: oké, niet oké of hangt ervan af

Situatie 1

Rare foto van een vriend of vriendin posten

● niet oké

Kinderen realiseren zich vaak niet dat wat ze zélf heel grappig vinden, hun vriendjes of vriendinnetjes wel eens heel vervelend zouden kunnen vinden. Die staan dan voor gek. Leer uw kinderen dat ze altijd eerst om toestemming moeten vragen voor ze een foto van iemand anders posten.

Situatie 2

Het posten van een video waarin een nare grap met iemand wordt uitgehaald. Zelf moet je er wel om lachen, maar eigenlijk is het best gemeen wat daar gebeurt.

Geef aan: oké, niet oké of hangt ervan af

Situatie 2

‘Grappige’ video posten (die anderen niet zo grappig vinden)

● niet oké

Wat jij grappig vindt, vinden anderen misschien helemaal niet grappig, of zelfs kwetsend.

Zeker wanneer het om kinderen gaat die jonger zijn dan jezelf, of kinderen met een probleem of een handicap. Stimuleer uw kinderen om zich altijd in te leven in anderen. Hoe zouden die het vinden? Je kunt het ook omdraaien: hoe zou jij het vinden als je belachelijk wordt gemaakt? Hoe voelt dat?

Situatie 3

Een onbekende vraagt bij het online gamen om je telefoonnummer en je adres.

Geef aan: oké, niet oké of hangt ervan af

Situatie 3

Een onbekende gamer die om je gegevens vraagt

● niet oké

Bedenk dat je de chatfunctie in online games ook gewoon kunt uitschakelen. Dan heb je nergens meer last van. Controleer of uw kinderen dat weten. Als je het uitschakelen van de chatfunctie te vervelend vindt gaan, omdat je nog wilt blijven communiceren met anderen, kun je specifieke personen blokkeren. Of bij de beheerder van de game melden dat je vervelende berichten hebt gekregen.

Situatie 4

Een klasgenoot die op je slaapfeestje zal komen, vraagt online om je adres, omdat hij (of zij) dat niet weet of vergeten is.

Geef aan: oké, niet oké of hangt ervan af

Situatie 4

Een bekende die om je adres vraagt voor een slaapfeestje

● hangt ervan af

Vrienden en bekenden mogen natuurlijk best je adres weten, maar je moet altijd voorzichtig blijven met het online (via internet) verzenden van je persoonlijke gegevens. Zet je adres in ieder geval niet in een whatsappgroep omdat anderen die gegevens dan ook kunnen zien. Deel persoonlijke gegevens, zoals adresgegevens en wachtwoorden, liever via een privébericht of door te bellen. Nog beter: dat je ouders even bellen met de ouders van degene die komt slapen.

Situatie 5

Je hebt per ongeluk nét iets te veel informatie over jezelf gegeven aan iemand die je niet kent, en nu maak je je daar zorgen over. Bespreek je dat probleem met iemand anders?

Geef aan: oké, niet oké of hangt ervan af

Situatie 5

**Per ongeluk te veel informatie weggegeven.
Bespreken met iemand anders?**

● oké

Per ongeluk te veel informatie van jezelf weggegeven is natuurlijk niet oké, maar erover praten met iemand anders wel. Vertel uw kind dat het altijd goed is om naar u (of een ander vertrouwd persoon) te stappen wanneer er dingen mis zijn gegaan. Hoe eerder hoe beter, dus niet te lang blijven tobben. Samen kun je dan actie ondernemen, zoals blokken, wissen of rapporteren.

Situatie 6

Het posten van een grappig kattenfilmpje (van je eigen kat) in een besloten groep.

Geef aan: oké, niet oké of hangt ervan af

Situatie 6

Het posten van een grappig kattenfilmpje (van je eigen kat) in een besloten groep

● oké

Praat met uw kinderen over dingen die leuk zijn om te delen zonder dat iemand daar last van heeft. Laat ze zelf een paar van dat soort dingen verzinnen en bespreek hun voorbeelden. Het idee achter deze opdracht is dat het belangrijk (en effectief) is om niet alleen de risico's en gevaren te benoemen, maar vooral ook de leuke en positieve dingen.

Situatie 7

Het posten van een foto van jezelf, met jouw school op de achtergrond, waarbij de naam van de school in grote letters op de gevel zichtbaar is.

Geef aan: oké, niet oké of hangt ervan af

Situatie 7

Het posten van een foto van jezelf, die toont op welke school je zit

● hangt ervan af

Als zo'n foto gepost wordt in een besloten groep, bijvoorbeeld in een groepsapp van je klas, is het natuurlijk geen probleem. Maar doe het liever niet als er ook onbekenden kunnen meekijken. Laat uw kinderen zelf bedenken waarom dat gevaarlijk kan zijn. (Hint: dit is hetzelfde probleem als je woonadres online zetten. Mensen met slechte bedoelingen kunnen je zo persoonlijk benaderen. Of doen alsof ze je kennen en dan nog meer informatie lospeuteren.)

Situatie 8

Het posten van je adres (woonplaats, straat en huisnummer) in een groep met mensen die je nog nooit eerder in het echt hebt gezien.

Geef aan: oké, niet oké of hangt ervan af

Situatie 8

Het posten van je adres in een groep met mensen die je nog nooit gezien hebt

● niet oké

Soms wil je wel eens thuis afspreken met een paar gamers die je kent via de chat, of met een paar anderen die je kent van een fansite. Dat kan heel leuk zijn, om elkaar in het echt te ontmoeten. Of het kan tegenvallen, maar niet geschoten is altijd mis. Het is echter onverstandig om je woonadres open en bloot online te zetten (zie ook situatie 4 en 7). Wissel adressen liever uit per mail of per telefoon en laat je ouders eerst contact opnemen met de ouders van die andere kinderen.

Controleer of het waar is

Niet alles wat je online tegenkomt, is waar of betrouwbaar. Maar hoe zie je het verschil tussen echt en nep? Door goed te kijken en na te denken. Hoewel je het soms echt niet weet. Dat is geen schande.

Checklist

- Is deze website van een organisatie die algemeen bekend en vertrouwd is? **Zo ja, dan is dat gunstig.**
- Heeft deze website een 'About'-'/Over ons'-pagina, een colofon of contactgegevens? **Zo ja, dan is dat gunstig.**
- Staat erbij wie de tekst geschreven heeft?
Zo ja, dan is dat gunstig.
- Staat er de naam van een bekende Nederlander (BN'er) bij? **Zo ja, dan zegt dat nog niets.**
- Is de site afkomstig van een bedrijf of wordt de site gesponsord? **Zo ja, dan is de informatie eenzijdig.**
- Is het een fansite? **Zo ja, dan is de informatie eenzijdig.**
- Is het informatie van een persoon of organisatie die iets wil aanprijzen of juist wil bestrijden?
Zo ja, dan is de informatie eenzijdig.

Tip

Voor een uitgebreidere versie van de checklist, met meer informatie én een opdracht: zie pagina 12 t/m 14 van de Toolkit voor ouders.

Bewaak wat van jezelf is

Tips voor een sterk wachtwoord

- Gebruik nooit **123456**. Dat is het meest gebruikte wachtwoord, en dus gemakkelijk te raden.
- Bedenk een wachtwoord zonder voor de hand liggende woorden (zoals je eigen naam of de naam van je school).
- Maak een wachtwoord van minstens 12 tekens. Hoe langer, hoe beter.
- Gebruik het liefst een wachwoordzin. Dat kan een gezegde zijn, een zin uit een liedje, of een andere zin die je goed kunt onthouden en die lastig te raden of te kraken is. Bijvoorbeeld: **Liever Enzo Knol dan Dylan Haegens!** Of: **Wil ik een kat of 10 honden?**
- Kun je je wachwoordzin niet invoeren, omdat het account geen lange wachtwoorden toestaat, dan kun je de eerste letters van elk woord gebruiken. Bij de zin hierboven over huisdieren wordt het dan: **Wiekeo10h?**
- Je kunt ook de eerste twee letters van elk woord uit je zin gebruiken. Dan wordt het: **Wiikeekaof10ho?**

Bron: [Veiliginternetten.nl](https://www.veiliginternetten.nl)

Bewaak wat van jezelf is

Om te onthouden

- Deel je wachtwoorden met niemand! (Behalve misschien met je ouders.)
- Je kunt een wachtwoord af en toe veranderen, maar het allerbelangrijkst is dat je altijd een sterk wachtwoord kiest.
- Gebruik voor elk account een ander wachtwoord
- Verander je wachtwoord bij vreemde gebeurtenissen.
- Verander je wachtwoord ook als een dienst waar je zelf een account hebt (of had), een datalek heeft gehad.
- Bij Have I Been Pwned? (haveibeenpwned.com) kun je controleren of je e-mailadres in een gelekte database voorkomt.
- Vind je het lastig om je wachtwoorden te onthouden, gebruik dan een wachtwoordmanager.
- Bij sommige accounts kun je kiezen voor extra veiligheid met tweestapsverificatie.

Wie goed doet, goed ontmoet

Wat zou jij doen?

- Op de volgende kaarten staan vijf situaties. Lees ze hardop voor, en vraag telkens: **“Wat zou jij doen in dit geval?”**

Let op: er is nooit één goed antwoord. Iedereen kan zijn eigen ideeën hebben en dat is prima. Wel is het belangrijk om te praten over elkaars oplossingen en reacties. De vragen op de achterkant van elke kaart kunnen helpen om het gesprek op gang te brengen.

Situatie 1

Een vriend(in) voelt zich rot omdat iemand hem/haar vervelende berichtjes stuurt.

Wat zou jij doen?

Vragen bij situatie 1

- Zou je alleen luisteren, of wil je het probleem ook helpen oplossen?
- Zou je je vriend(in) aanraden om de Kindertelefoon te bellen in zo'n situatie? Waarom wel/niet?
- Als het jou zelf zou overkomen, wie zou jij dan in vertrouwen willen nemen?

Situatie 2

Je ziet dat er vervelende of pesterige reacties geplaatst worden onder de foto's die je vriend(in) gepost heeft.

Wat zou jij doen?

Vragen bij situatie 2

- Zou jij je vriend(in) vertellen wat je gezien hebt?
- Als het jou zou overkomen, zou je dan willen dat iemand jou vertelt dat hij of zij dat gezien heeft?
- Hoe kun je ervoor zorgen dat die nare berichten verdwijnen?
- Heb je wel eens gekeken hoe je iets kunt melden bij de socialmediaplatforms zelf?

Situatie 3

Je speelt een online game en ziet (of hoort) dat iemand steeds flauwe grappen maakt en dingen zegt waar jij niet goed van wordt.

Wat zou jij doen?

Vragen bij situatie 3

- Heb je daar zelf wel eens last van, dat andere spelers heel grof zijn tegen elkaar? Of tegen jou?
- Wordt daar wel eens iets van gezegd door anderen? Ben je zelf wel eens aangesproken op je gedrag in een game?
- Wat zou er moeten gebeuren om de sfeer in online games beter te maken?

Situatie 4

Een vriend(in) stuurt je een zogenaamd grappige video van een klasgenoot die gepest wordt op het schoolplein. Jij vindt dat helemaal niet grappig en je vindt het eigenlijk heel naar om te zien.

Wat zou jij doen?

Vragen bij situatie 4

- Zou je iets willen doen of hangt dat af van de situatie? Hoe zit dat?
- Maakt het voor jou nog uit of je de gepeste persoon aardig vindt of niet?
- Wat zou je kunnen doen zonder dat anderen jou een snitcher (klikspaan) vinden?

Situatie 5

Een vriend(in) is net naar de kapper geweest en jij post een bericht waarin je zegt dat diegene er nu wel ‘heel anders’ uitziet. Je bedoelde er niets vervelends mee, maar je vriend(in) blijkt er behoorlijk van geschrokken te zijn.

Wat zou jij doen?

Vragen bij situatie 5

- Je kunt natuurlijk sorry zeggen, maar wat kun je nog meer doen?
- Als je sorry zegt, doe je dat dan alleen offline tegen je vriend(in) zelf, of ook online, zodat anderen het ook kunnen zien? Waarom?

Bij twijfel: praat erover

Meldknop.nl

- Is er online iets vervelends gebeurd?
Meldknop.nl is dé centrale plek voor kinderen en jongeren om nare dingen te melden en advies te vragen over alle denkbare problemen, zoals online pesten, grooming, phishing, sexting en stalking.
- Meldknop.nl is een samenwerkingsverband van diverse partijen, waaronder de Kindertelefoon en de politie. Surf er samen eens naartoe om te zien hoe het werkt.

